

Z právní praxe.

Přehled judikatury nejvyššího soudu.

A. Ve věcech civilních.

I. Občanské právo.

Jde o platnou smlouvu, jestliže se t. zv. přirozený otec (zploditel uznávající své otcovství) zavázal, že bude hraditi náklady na výživu a výchovu nemanželského dítěte, třebaž se tak stalo teprve po uplynutí lhůty k popření manželského původu dítěte (§ 158 obč. zák.). Právní povaha řečené smlouvy. (Rozh. ze 17. listopadu 1938, Rv II 290/38.)

Nabyvatel předváděcího práva k filmu, který se zavázal pod smluvní pokutou k promítání filmu jen v určitém obvodu, jest povinen zaplatiti smluvní pokutu i tehdy, porušil-li převzatý závazek jeho singulární právní nástupce. (Rozh. ze dne 26. září 1938, Rv II 855/37.)

Nicotnost smlouvy, kterou manželé k obejití předpisů daných ve veřejném zájmu ujednali určitý postup, aby dosáhli zrušení manželského společenství, a v souvislosti s tím i nicotnost sjednané smlouvy o plnění výživného a vrácení věna, která je součástí a důsledkem oné smlouvy. To, že pravoplatně povolená rozluka nemůže býti napravena, nemá v zápětí nemožnost domáhati se nicotnosti druhé smlouvy. (Rozh. z 30. září 1938, Rv I 2115/38.)

Zaviní-li spoluvlastník nemovitosti zatížené výměnkem, že oprávněný nemůže pobírat dále výměnek in natura, přeměňuje se nárok na plnění výměnkářských dávek v nárok na plnění jejich peněžní hodnoty, a to i vůči ostatním nevinným spoluvlastníkům. Byl-li závazek spoluvlastníků k plnění výměnku podle své povahy solidární, ručí spoluvlastníci i za peněžní relutum solidárně. Nabyvatel nemovitosti zatížené výměnkem ručí s nemovitostí také již za splatné výměnkové dávky, pokud nejsou déle tří let zadržel, a to i za peněžní dávky, v něž se naturální dávky přeměnily zaviněním dřívějších vlastníků. Kdo nabyl zatížené nemovitosti po přeměně výměnku v peněžní relutum, může namítati, že přeměna výměnku nebyla z pozemkové knihy zřejmá. (Rozh. ze 4. října 1938, Rv I 2452/38.)

Úředním schválením se nestala prádelna zařízená pro účely obyvatelů soukromého domu a neprovozovaná po živnostenskou, „úředně schváleným zařízením ve smyslu § 364 a) obč. zák.“.

Pro posouzení obvyklosti ve smyslu § 364, odst. 2, první věty, obč. zák. rozhoduje obvyklý stav a obvyklé vzájemné užívání budov a pozemků. Začne-li soused způsobem obyečjně v okolí neobvyklým užívati své budovy, na př. užívá-li prádelny jako kuchyně a má-li to v zápětí vznik nepřiměřeného obtěžování souseda, jde o zakázaný zásah (immissi). Zákaz může směřovati proti příčině, z níž zásah pochází. (Rozh. ze dne 21. prosince 1938, Rv I 1388/38.)

Fiduciář není oprávněn se jměním stížením fideikomisární substitucí ve prospěch několika substitutů nakládati ve prospěch jednoho z nich bez souhlasu ostatních substitutů. K žalobě jednoho z několika substitutů,

v jehož prospěch se dispozice substitučním jměním stala, na (knihovní) převod substitučního statku, je pasivně oprávněn jen fiduciář spolu s ostatními substituty, ledaže by žalující substitut dokázal předložením příslušného prohlášení, že se ostatní substituti vzdali svého nároku. (Rozh. ze dne 14. prosince 1938, Rv II 353/38.)

Spoluvlastník nemovitosti jest oprávněn knihovně zříditi k svému ideálnímu podílu poživací právo (§ 509 obč. zák.) a omeziti svou moc nakládati se spoluvlastnickým podílem zákazem zcizení (§ 364 c) obč. zák.). Uvedená knihovní břemena nepřekáží druhému spoluvlastníku jeho žádosti za zrušení spoluvlastnictví (§ 830 ob. zák.). Možné snížení hodnoty společné nemovitosti, z důvodu, že poživací právo zůstane případně nedotčeno dražbou provedenou podle § 352 ex. ř. a §§ 272 až 280 nesp. pat., jde na vrub spoluvlastníka, jehož podíl jest zatížen břemenem snižujícím hodnotu nemovitosti. (Rozh. ze dne 9. prosince 1938, Rv I 2119/38.)

Dal-li kupitel prodávati zboží k dispozici pro vady, které odůvodňují zrušení tržové smlouvy podle § 932 obč. zák. a odmítl-li prodávatel neprávem převzetí toho zboží, jde na vrub prodávatele, bylo-li zboží u kupitele prodáno v exekučním řízení. Přes tuto nemožnost vrátiti koupené zboží, je kupitel oprávněn žádati tržové smlouvy a vrácení tržové ceny, musí však místo zboží vrátiti jeho peněžitou hodnotu podle zásad §§ 877, 1435 obč. zák. (Rozh. ze dne 14. prosince 1938, Rv I 1555/37.)

K právní účinnosti (závaznosti) smlouvy o postupném dodávání zboží se vyžaduje určitost nebo aspoň objektivní určitelnost co do množství zboží. Pokud není platná smlouva, kterou se výrobce zboží (cementu) zavázal dodávati obchodníku určitý druh zboží po určitou dobu a za určitou cenu podle toho, kolik ho bude odběratel potřebovati k dalšímu prodeji (s doložkou „celá spotřeba pro prodej“). (Rozh. z 6. prosince 1938, Rv II 255/38.)

Odpadnutím překážek se rozumí v druhé větě § 1494 obč. zák. též ustanovení zákonného zástupce, třebaž ten, proti němuž promlčení směřuje, nenabyl dosud způsobilosti spravovati svá práva. (Rozh. ze dne 15. prosince 1938, Rv I 783/38.)

Společná smlouva (§§ 1175 a násl. obč. zák.) o provozu nedovolených hracích automatů, u nichž výhra nebo prohra závisí výhradně nebo převážně na náhodě, příčí se zákonnému zákazu a je proto nicotná. Z takového smlouvy nelze požadovati ani vrácení toho, co bylo plněno k uskutečnění provozu hracích automatů, ani náhradu škody pro nesplnění oné smlouvy. (Rozh. ze dne 7. prosince 1938, Rv I 1862/38.)

K dluhům náležejícím k převzatému podniku, za něž převjímatel ručí podle § 1409 obč. zák., náleží i závazek zcizitele podniku k náhradě škody pro porušení smlouvy, jež je v souvislosti s provozováním podniku. (Rozh. ze dne 20. prosince 1938, Rv I 1787/38.)

Podmínkou třicetiletého promlčení podle § 1489, druhé věty (druhý případ) obč. zák. není, že škoda vzešla zločinem, který byl zjištěn odsuzujícím rozsudkem trestního soudu, nýbrž že škoda vzešla z takového činu, který trestní zákony kvalifikují jako zločin. Zda tu je takový trestný čin ve smyslu trestních zákonů, o tom rozhoduje ve sporu zásadně — není-li tu již pravoplatný odsuzující nález trestního soudu — civilní soudce samostatně a nezávisle na výsledku trestního řízení, nejsa vázán zproštějícím výrokem trestního soudu. (Rozh. ze dne 21. prosince 1938, Rv I 1037/38.)

Jestliže bylo v tržové smlouvě, jež podléhá schválení státního pozemkového úřadu (nyní ministerstva zemědělství), ujednáno, že zbytek kupní ceny bude zadržěn jako jistota (kauce) za dávkou z přírůstku hodnoty nemovitosti a převodní poplatek, nepozbývá zadržaná částka povahy jistoty již pouhým neschválením oné smlouvy, nýbrž podrží povahu jistoty do-

tud, dokud není jisto, že schválení tržové smlouvy není možné; učinil-li příslušný úřad podmínkou schválení tržové smlouvy splnění určitých podmínek kupujícím, může se prodávající domáhati žalobou nejprve, aby kupující splnil ony podmínky; pokud se tak nestalo, je žaloba na vyplacení zadržené jistoty předčasná. (Rozh. z 20. prosince 1938, Rv I 1064/38.)

Nájemce, který není členem obecně prospěšného stavebního a bytového družstva, nepožívá co do výpovědi týchž výhod jako nájemce, jenž jest členem onoho družstva (§ 41, odst. 1, vlád. nař. č. 66/1930 a § 61, odst. 1, vlád. nař. č. 80/1936 Sb. z. a n.). (Rozh. ze dne 14. prosince 1938, Rv I 2743/38.)

Jak jest vypočítati (určiti) smluvenou pojistníkovu spoluúcast na škodě při krupobitním pojištění, ustanovují-li pojistné podmínky, že při každé škodě nese pojistník sám 5% pojistné sumy, po případě pojistné hodnoty vypadající na jednotlivý pozemek osetý toutéž plodinou.

Uvedenou procentní pojistníkovu spoluúcast nelze odečísti od hrubé úhrady, nýbrž jest ji odečísti od pojistné hodnoty a zbytek pak jest základem pro vypočtení hrubé náhrady, takže výše pojistné náhrady se řídí podle pojistné hodnoty zmenšené o částku připadající na pojistníkovu spoluúcast. (Rozh. ze dne 15. prosince 1938, Rv I 1798/38.)

Odpovědnost za škody způsobené provozem motorových vozidel (zák. čís. 81/1935 Sb. z. a n.). Česko-Slovenský stát (vojenská správa) neodpovídá za škodu vzniklou civilní osobě provozem motorového vozidla, jehož bylo proti předpisům, které obsahovaly i pohružku trestem, užito vojenskou osobou k soukromým jízdám. Dala-li vojenská osoba jině vojenské osobě bez příslušného povolení vojenského úřadu rozkaz k soukromé jízdě, jest ji pokládati za uživatele vojenského motorového vozidla (§ 45, odst. 2, zák. č. 81/1935 Sb. z. a n.). (Rozh. ze dne 6. prosince 1938, Rv I 500/38.)

Odpovědnost majitele autobusu (zák. č. 81/1935 Sb. z. a n.). Jde o škodu způsobenou provozem autobusu, byl-li cestující v autobusu zraněn zavazadlem, které bylo spolucestujícím nesprávně uloženo do zavazadlové sítě a jež následkem otřesů při jízdě spadlo. Pokud je provozovatel autobusu odpovědný za onu škodu. (Rozh. ze dne 21. prosince 1938, Rv I 2083/38.)

Dráha nerá vůči odeslateli povinna zkoumati, zda jsou průvodní listiny zdravotněpolicejní s nákladním listem jí odevzdané náležitě vystaveny, i kdyby jí byla taková povinnost uložena vnitřními služebními předpisy. V tom, že při dovozu brambor ze státu zamořeného rakovinou do československého státního území dráha přijala fytopathologické osvědčení, jež nebylo orazítkováno odesílací stanicí (zák. č. 167/1925 Sb. z. a n.), třebaš orazítkování bylo dráze nařízeno vnitřními služebními předpisy, není hrubá nedbalost, jež by zavazovala dráhu k náhradě škody vzniklé tím, že byla zásilka zadržena až do dodatečného orazítkování fytopathologického osvědčení. (Rozh. z 5. října 1938, Rv I 2608/37.)

Byty skládající se mimo kuchyň a pokoj pro služebné z dvou obytných místností jsou od 30. června 1937 vyňaty z ochrany nájemníků (§ 3 zák. č. 66/1936 Sb. z. a n.), i když bylo místnosti užíváno zcela nebo z části k výkonu povolání. (Rozh. z 2. listopadu 1938, Rv I 2203/38.)

Ustanovení § 4, odst. 2, zák. č. 66/1936 Sb. z. a n. lze užítí jen tehdy, záleží-li celkový důchod nájemníkův, z něhož se daň vyměřuje, ze souhrnu důchodů, které pobírali v rozhodujícím roce nájemník a příslušníci jeho rodiny. Důchody příslušníků rodiny, z nichž se důchodová daň vyměřuje v řádném řízení, se započítají v celé výši, kdežto důchody příslušníků rodiny, z nichž se vzpomenutá daň sráží podle § 30 zák. o př. daních, jen

polovicí hrubých služebních požitků do celkového důchodu nájemníka. (Rozh. z 22. listopadu 1938, Rv I 2837/38.)

Majitel práva rybolovu není ani podle §§ 1313 a) a 1315 obč. zák., ani podle § 5 zák. č. 58/1885 ř. z. odpovědný za škodu, kterou způsobili rybáři, kteří jsou členy rybářského spolku, jemuž majitel rybolovu propachtoval právo rybolovu. (Rozh. z 26. října 1938, Rv I 2411/37.)

Původské právo (zák. č. 218/1926 Sb. z. a n.). Žalobní žádost není neurčitá proto, že bylo v ní použito cizojazyčných výrazů, jestliže se ony výrazy v hospodářském provozu vytvořily pro určité pojmy a vžily se jako běžné. Jestliže v době uzavření smlouvy, podle které vlastník původského práva prodal výhradně filmovací právo k dílu (románu) pro celý svět a pro neomezenou dobu, nebyly možnosti hospodářského zhodnocení původcovu díla zvukovým filmem co do technických podmínek náležitě ujasněny, takže nelze bezpečně usouditi, že si byl původce vědom hospodářské a majetkové hodnoty takového zužitkování původského práva z v u k o v ý m filmem, nebyla onou smlouvou postoupena i zvukofilmová práva k původcovu dílu. (Rozh. z 2. prosince 1938, Rv I 330/38.)

II. Pracovní právo.

Pomocný zaměstnanec ve služebním poměru zřízence čs. státních drah má podle § 1155 obč. zák. nárok na služební plat za určité dny, které jsou podle zák. č. 65/1925 Sb. z. a n. všedními dny (26. prosince, pondělí velikonoční a svatodušní), nekonal-li v tyto dny službu, ježto jeho představený pro železniční zaměstnance se svolením ministerstva železnic stanovil, že v uvedených dnech je volno. Ustanovení §§ 113, odst. 2, a 136 vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. nevylučují použití § 1155 obč. zák. (Rozh. z 13. října 1938, Rv II 731/37.)

Proti rozhodnutí obecní disciplinární komise, jímž byl obecnímu zastupitelstvu učiněn návrh na propuštění obecního zřízence, není dalšího opravného prostředku podle § 8 vlád. nař. č. 483/1920 Sb. z. a n.; soudy přezkoumávají celé kárné řízení provedené proti obecnímu zřízenci a skončené výrokem o jeho propuštění jako součást usnesení obecního zastupitelstva, jímž byl obecní zřízenec propuštěn. Propuštěný obecní zřízenec jest oprávněn požadovati plat za dobu po svém propuštění jen tenkrát, jestliže prokáže, že propouštěcí usnesení obecního zastupitelstva bylo buď po stránce formální nebo po stránce viny vadné. (Rozh. z 25. listopadu 1938, Rv I 99/37.)

Zaměstnanci státních drah, jehož platové a služební poměry byly upraveny zvláštní služební nebo pracovní smlouvou a na něhož se proto nevztahovalo vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n., nevznikl nárok na úpravu penze podle zákona č. 70/1930 Sb. z. a n. a § 22, odst. 1, vlád. nař. č. 96/1930 Sb. z. a n., třebaže bylo jedním z dekretů upravujících jeho plat stanoveno, že se má platová a pensijní základna posuzovati podle smyslu úprav u zaměstnanců státních drah. (Rozh. ze dne 14. prosince 1938, Rv I 1408/37.)

III. Obchodní a směnečné právo.

Směnečný solidární rukojmí a plátce jest oprávněn vymáhati postihem zaručenou pohledávku proti hlavnímu dlužníku, jestliže mu věřitel připsal na účtě (kontě) znějícím původně na hlavního dlužníka, svou pohledávku k tíži, ježto hlavní dlužník replatil. Hotovému zaplacení jest klásti na roveň jakékoliv uspokojení věřitele. (Rozh. ze dne 22. prosince 1938, Rv I 1535/38.)

Kdy lze účastníku díla přiznati postavení a právo spolupůvodce společného výtvoru (§ 10 původ. zák.) jest posouditi v každém jednotlivém případě podle zjištěných skutečností; nemusí k tomu postačiti ani rozsah skutečně vykonané práce, ani ponechání jisté samostatnosti k provádění podrobností (detailů), ani umělecké provedení svěřené práce. (Rozh. ze dne 21. prosince 1938, Rv I 2580/38.)

IV. Civilní řízení sporné.

Účinky právní moci dílčího rozsudku, vydaného podle § 391, posl. odst., c. ř. s. o zažalovaném nároku, na další žalobcovy nároky vznesené po vydání onoho rozsudku proti vzájemné pohledávce namítané žalovaným k započtení. Bylo-li již o zažalovaném nároku pravoplatně rozhodnuto dílčím rozsudkem, a nejde-li o obranu započtení provedeného již před sporem, nelze jednati v témže sporu o další pohledávce, s kterou by se v témže sporu mohla při úspěšném uplatnění námítky započtení se strany žalovaného vyrovnati vzájemná jeho pohledávka. (Rozh. ze 7. prosince 1938, č. j. R II 486/38.)

Senát pro řešení kompetenčních konfliktů není příslušný řešiti spor o příslušnost mezi nejvyšším správním soudem a vrchním pojišťovacím soudem. (Rozhodnutí pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 22. listopadu 1938 č. 934/37.)

Kladný kompetenční konflikt mezi nejvyšším správním soudem a řádnými soudy v otázce platnosti ustanovení zaměstnanců Státního nakladatelství podle legionářského zákona č. 462/1919 Sb. z. a n. (Rozhodnutí senátu pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 22. listopadu 1938, č. 952/38.)

V. Nesporné řízení.

Pro obor nesporného řízení neplatí § 35, odst. 1, c. ř. s. Plná moc daná advokátovi pro zastupování v řízení nesporném zaniká kromě výjimečných případů, uvedených v § 1022 obč. zák., smrtí zmocnitelovou. — Proti usnesení, jímž byl zamítnut návrh na zřízení advokáta k sepsání rekursu v nesporném řízení, není přípustný dovolací rekurs. — Dědicou přihláškou, kterou podal dědic za svého života, je přihlašovatelnův dědic po jeho smrti nastupující (§ 537 obč. zák.) vázán a není oprávněn podati novou dědicou přihlášku z důvodu dědického práva přihlášeného dědice. (Rozh. ze dne 15. prosince 1938, R I 707/38.)

VI. Exekuční řízení.

Byla-li dražba konaná za účelem propachtování zabavené živnosti bezvýsledná, platí obdobně ustanovení § 280, odst. 2 ex. ř., t. j. musí býti nařízeno, čeho je třeba, aby bylo zabavené právo zpeněženo jiným způsobem. (Rozh. ze dne 6. prosince 1938, R I 1449/38.)

Náklady vzniklé „vymáháním“ nároku (§ 216, posl. odst., ex. ř.) jsou jen útraty spojené se zažalováním určitého nároku a vedením sporu o něm, po případě náklady exekuce vedených podle exekučního titulu, vydaného v onom sporu. Takovými náklady nejsou útraty opozičního sporu přísouzené vymáhajícímu věřiteli proti povinnému a nelze je přikázati v témže pořadí s jistinou, nýbrž jen v mezích jistoty pro vedlejší závazky, byla-li i pro ně zřízena. (Rozh. ze dne 14. prosince 1938, R II 491/38.)

VII. Konkursní a vyrovnací řízení.

Jistota (kauce), kterou dal smluvce správci konkursní podstaty k za-

jištění určitých závazků ze smlouvy mezi nimi sjednané, nenáleží do konkursní podstaty, dokud nevzešel nárok nebo škoda, k jejímuž zajištění byla jistota dána. Upotřebil-li správce konkursní podstaty dané jistoty neodůvodněně pro účely konkursní podstaty, odpovídá tomu, kdo dal jistotu, za škodu vzniklou tím, že nárok na vrácení jistoty nemůže pro zrušení konkursu s úspěchem uplatňovati proti úpadci, ježto nebylo úpadci z konkursní podstaty nic odevzdáno. (Rozh. z 6. prosince 1938, Rv II 571/37.)

Sankce stanovená v § 9, odst. 5, vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. na opominutí údaje hodnoty nároků platí jen o zástavním právu pro knihovně zajištěné pohledávky, nikoliv i o jiných oddělných právech, jako na př. o knihovně zajištěném výměnku. Oddělné právo tu nezanikne tím, že v usnesení vyrovnacího komisaře o určení stavu břemen, jež nabylo právní moci, nebylo k oddělnému právu pro výměnek přihlíženo, ježto nebylo přihlášeno a uplatněno. (Rozh. ze dne 21. prosince 1938, Rv I 2387/38.)

Vznikla-li hlavní pohledávka přede dnem, kdy byl podán návrh na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení o jmění povinného, neplatí o úrokové a útratové pohledávce ustanovení čl. II, § 3, písm. f), vlád. nař. č. 150/1937 Sb. z. a n., třebaže byly úroky samostatně zažalovány a jsou s procesního hlediska samostatnou pohledávkou, a lze i pro ně povolit odklad dražby za podmínek čl. II, § 1 uved. vlád. nař. (Rozh. z 19. října 1938, R II 370/38.)

Předpis § 21, odst. 1 vlád. nař. č. 76/1936 ve znění vlád. nař. č. 259/1936 Sb. z. a n. zakazuje vymáhání knihovnických dluhů z nemovitostí zemědělského podniku vyrovnacího dlužníka. Vymáháním ve smyslu uvedeného ustanovení nelze rozuměti již podání žaloby. (Rozh. z 15. září 1938, R II 269/38.)

I po zahájení zemědělského vyrovnacího řízení (vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n.) lze povolit poznámku vykonatelnosti pohledávky, pro niž bylo na dlužníkově nemovitosti již dříve zapsáno smluvní právo zástavní. (Rozh. z 29. září 1938, R I 981/38.)

B. Ve věcech trestních a kárných.

I. Trestní zákony.

K § 2, písm. g), § 335 tr. zák. Nejde o nutnou obranu, chtěl-li napadený svým jednáním (výstřelem) útočníky pouze zastráhati. — Na napadeném, který je ohrožován v době noční nebezpečnými osobami na životě a majetku, nelze žádati takovou míru opatrnosti a obezřetnosti, jako na osobě jednající za stavu méně nebezpečného. (Rozh. ze dne 23. února 1939, Zm I 62/39.)

Nedokonaným sváděním ve smyslu § 9 tr. zák. je jakékoli svádění k trestnému činu, které zůstalo bez výsledku ať již proto, že se sváděný nedal svéstí (nezdařené svádění), nebo proto, že čin neprovedl (bezvýsledné svádění) nebo proto, že byl již před sváděním odhodlán k činu (alias iam facturus). (Rozh. ze dne 3. března 1939, Zm I 922/38.)

Zákon uvádí polehčující okolnosti v § 46 tr. zák. a přitěžující okolnosti v § 44 tr. zák. jen příkladmo. Polehčující okolnosti je i doznání skutečnosti; nerovná se ovšem svou vahou úplnému doznání podle § 46, písm. h) tr. zák. Okolnost, že vražedný čin byl spáchán manželem na manželce, je okolností přitěžující. (Rozh. ze dne 7. února 1939, Zm II 14/39.)

K §§ 81, 312 tr. zák. Obecní strážník je oprávněn zastaviti v katastrálním obvodu obce osobu podezřelou z polního pychu nebo z polní krádeže

a prohlédnouti obsah rance, který nese. Přesvědčením podezřelé osoby, byť i mylným, že strážník proti ní zakročuje mimo uvedený obvod obce, je vyloučeno její vědomí o tom, že strážník je ve výkonu své služby, které je nezbytným předpokladem subjektivní skutkové podstaty § 81 a § 312 tr. zák. (Rozh. ze dne 27. února 1939, Zm I 29/39.)

Listiny znějící na nějakou hodnotu, tedy i cenné papíry, jsou co do této hodnoty předmětem zpronevěry jen pokud jsou samy o sobě jejím nositelem a předmětem. — Při řešení otázky, jde-li o takovou listinu čili nic, je rozhodné, zda se zavázaný honorováním cenného papíru vůči doručiteli zbavuje závazku vůči osobě oprávněné. — Šek znějící na jméno není způsobilým předmětem zpronevěry. (Rozh. ze dne 9. února 1939, Zm I 35/39.)

K §§ 190, 196 tr. zák. Bezprostředně a okamžitě — jak to předpokládá skutková podstata loupeže — se odnímá tč i tehdy, zmocňují-li se jí pachatelé v souvislosti se zlým nakládáním třeba v jiné místnosti, zejména zabezpečují-li si přístup k věci a její odnětí tím, že zbavují napadenou osobu zlým nakládáním možnosti bránit jim v přístupu k věcem a v jejich odnětí. — K naplnění subjektivní skutkové podstaty podílnictví na loupeži stačí, že jsou pachateli známy skutečnosti, které činí skutek toho, jemuž nadrzuje, zločinem loupeže; není třeba, aby též věděl, že tyto skutečnosti kvalifikují onen čin jako zločin loupeže. (Rozh. ze dne 13. února 1939, Zm I 725/38.)

Vkladní knížka poštovní spořitelny je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák. (Rozh. ze dne 20. ledna 1939, Zm II 1/39.)

Puncovní boleta je jak ve svém celku, tak i ve svých oddělitelných částech veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák. Svémocné vyplnění i jen jednotlivých jejích útržků je napodobením veřejné listiny ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák., je-li jeho účelem uvésti jiného v omyl, jímž má někdo trpěti škodu na majetku nebo právech. Okolnost, že útržek nebyl opatřen úředním razítkem, nezabavuje jej povahy úřední listiny, nýbrž má význam jen pro posouzení konkrétní způsobilosti napodobeniny k oklamání. (Rozh. ze dne 28. února 1939, Zm I 50/39.)

Ustanovení § 260, písm. b) tr. zák. neukládá soudu, aby, použije-li ho, sešel pod nejnižší hranici zákonné trestní sazby, nýbrž ponechává to jeho volné úvaze. Není proto zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř. (vykročení z trestní moci), nesešel-li soud pod nejnižší zákonnou sazbu, ač použil § 260, písm. b) tr. zák. — Zostření trestu je při použití § 260, písm. b) tr. zák. předeepsáno i pro případ, že soud nevyměřil trest pod nejnižší zákonnou sazbu. (Rozh. ze dne 23. ledna 1939, Zm I 911/38.)

Spoluviny na shluknutí připojením se k vybizitelům (§ 280 tr. zák.) se dopouštějí všichni účastníci zástupu, který uposlechl výzvy ve smyslu § 279 tr. zák. a hnul se proti četníkům. (Rozh. ze dne 23. února 1939, Zm I 68/39.)

Paragraf 2 zákona o maření exekuce (čís. 78/1883 ř. z.), věta první, stanoví jednotnou trestní sazbu, rozpadající se ve dva stupně. (Rozh. ze dne 23. ledna 1939, Zm I 911/38.)

Ochrana známek (zák. čís. 19/1890 ř. z.). Ochrany práva k výlučnému používání známky je účasten i ten, kdo si ji dal zapsati, ač jí nezamýšlí používat i neužívá jí. — Majitelem známky je držitel podniku, pro který byla určena. Zákon nerozlišuje mezi skutečným a formálním majitelem známky. — Jde o skutkový omyl, vylučující zlý úmysl potřebný k subjektivní skutkové podstatě přečinu podle § 23, pokládá-li se pachatel za faktického spolumajitele chráněné známky, oprávněného prodávati zboží opatřené ochrannou známkou soukromého žalobce. (Rozh. ze dne 1. února 1939, Zm I 409/38.)

Zpracování původního díla (§ 7 původského zákona) je uměleckým dílem, požívajícím ochrany, jeví-li se jako výsledek svérázně a osobitě tvůrčí činnosti, nezávislé na cizím díle, jež mu bylo předlohou. Nejde o takovou tvůrčí činnost, nýbrž o pouhé technické provedení původního díla bez tvůrčího prvku, byly-li k původnímu sochařskému dílu (pomníku) připojeny dodatky, které se často dělají. (Rozh. ze dne 27. února 1939, Zm II 31/39.)

S hlediska § 27 zákona proti nekalé soutěži není třeba, aby se zlehčující údaje vztahovaly jen na podnik soukromého žalobce; stačí, jsou-li k jeho podniku v objektivně poznatelném vztahu a je-li si pachatel vědom toho, že jsou způsobilé poškodit i tento podnik. (Rozh. ze dne 1. února 1939, Zm I 22/39.)

Nekalá soutěž (zák. čís. 111/1927 Sb. z. a n.). Platné svolení oprávněného k činnosti uvedené v § 29 vylučuje její bezprávnost a trestnost, pokud ovšem nebylo oprávněně odvoláno. — Užívání jména pachatelů jinak po právu příslušejícího je neoprávněné ve smyslu § 29, je-li jím založeno nebezpečí záměny, jemuž lze čelit způsobem uvedeným v § 11. — Při posuzování způsobilosti přivodit záměnu záleží jen na objektivní zaměnitelnosti s hlediska průměrného zákazníka, nikoli na subjektivním úsudku stran. — Ustanovení § 29 předpokládá soutěžitelský poměr mezi stranami. — K pojmu soutěžitelského poměru; je to poměr rázu hospodářského, který nelze vykládati restriktivně. — Stačí, že jde o podniky příbuzného oboru hospodářského s hlediska pojmání průměrného zákazníka; nerozhoduje, že oba podniky neukájejí touž potřebu zákaznictva a že jsou jejich činnosti administrativně různě upraveny. — Ochrana podle § 29 nelze přiznati podnikateli, jemuž byl podnik zakázán z důvodu veřejného zájmu odepřením předepsaného povolení. — I pseudonym může být jménem ve smyslu § 29, požívajícím zákonné ochrany, pokud ho není užíváno proti zákonu nebo proti záповědi úřadu. (Rozh. ze dne 12. ledna 1939, Zm I 928/38.)

Pokračuje-li pachatel přečinu zneužívání podnikových značek (§ 29 zákona proti nekalé soutěži) ve své činnosti i po podání stíhacího návrhu, může být pro tuto činnost odsouzen pouze tehdy, byl-li podán včas (§ 34 uvedeného zákona) nový stíhací návrh. — Označuje-li pachatel přečinu podle § 29 zákona svůj kolébkový rozmnožovač ochrannou slovní známkou, již užívá soukromý žalobce pro svůj rotační rozmnožovač, není u obvyčejného kupce, neznalého rozdílů obou rozmnožovačů, vyloučena možnost záměny ani tím, že pachatel připojí k uvedené slovní značce své jméno a vyobrazení svého kolébkového rozmnožovače. (Rozh. ze dne 23. února 1939, Zm I 36/39.)

Ochrana cti (zákon čís. 108/1933 Sb. z. a n.). — K pojmu plagiátu. Jde-li o návrh zákona, není ještě plagiátem, pojme-li do něho navrhovatel — neudav pramen — znění jiného zákona. O plagiát by šlo teprve tehdy, kdyby záměrně tvrdil, že to je výsledek jeho vlastní duševní práce. (Rozh. ze dne 9. února 1939, Zm I 921/38.)

„Jinými podobnými výkony“ ve smyslu § 6, odst. 1 zákona o ochraně cti je rozuměti i řeči poslanců ve sněmovně. Beztržná jest jen věcné posuzování výkonu, které se obírá věcí a týká se přímo samého výkonu. Věcnost posuzování není vyloučena tím, že se projev dotýká i osoby jeho původce, pokud je to nevyhnutelné při posuzování výkonu samého, ať tím, že bylo použito též ironických obrátů, mají-li pouze zdůraznit posouzení věci. (Rozh. ze dne 6. března 1939, Zm II 50/39.)

Ke vzájemnému poměru jednotlivých důvodů vylučujících trestnost podle § 6, odst. 1 a odst. 2, písm. a) zákona o ochraně cti. — K výkladu

pojmu „teror“ s hlediska průměrného čtenáře. (Rozh. ze dne 23. února 1939, Zm I, 70/39.)

Zdařilý důkaz pravdy (§ 6, odst. 2, písm. a) zák. o ochr. cti) činí obžalovaného betrestným bez ohledu na subjektivní stránku trestných činů podle §§ 1, 2 zákona o ochraně cti; nezáleží tedy na tom, v jakém úmyslu obžalovaný učinil závadný projev. (Rozh. ze dne 16. února 1939, Zm I 925/38.)

Důkaz pravdy a omluvitelného omylu nepřichází v úvahu, jde-li o vydávání v posměch. — Obsahuje-li závadný článek dvě samostatné myšlenky, nezáleží na tom, zda má jedna z nich podřadnější význam než druhá, pokud nejde o podřadnost takového rázu, že by jedna z nich pozbyla zcela své samostatnosti. — Satira, ironie a pouhé humorné vylíčení případu nespadá pod pojem zesměšňování, pokud nejde o takové svým obsahem hanlivé a svou formou zesměšňující uvádění v nevážnost, jež je způsobilé snížit vážnost a úctu napadeného v očích jiných lidí. — Jakmile nezletilý dosáhne osmnácti let, vykonává žalobní právo samostatně a jeho zákonný zástupce nemá již právo podati soukromou žalobu, leda by ho k tomu nezletilý zmocnil. — O příslušnosti zrušovacího soudu jako opravné stolice nerozhoduje výrok odsuzujícího rozsudku, nýbrž řízení, na jehož základě k němu došlo. (Rozh. ze dne 16. února 1939, Zm II 9/39.)

K § 16, odst. 2 zákona o ochraně cti. Za korporace vykonávají právo k žalobě osoby, které jsou povolány zastupovati je ve sporech před civilním soudem. Lhůta k podání žádosti za stíhání tu počíná dnem, kdy se oprávněná osoba, a je-li jich více, první z nich dověděla o trestném činu a o osobě vinníkově. Při tom je nerozhodné, zvěděla-li o tom jen soukromě nebo při výkonu své funkce v korporaci. (Rozh. ze dne 13. února 1939, Zm I 939/38.)

II. Trestní řízení.

Ve výroku rozsudku (§ 260, čís. 1 tr. ř.) nutno pod neplatností uvést jen přitěžující okolnosti v zákoně jmenovitě uvedené, které zakládají po zákonu změnu trestní sazby nebo druhu trestu a podmiňují tak určitou trestní sazbu (§ 281, čís. 11 tr. ř., §§ 322, 344, čís. 12 tr. ř.). Přitěžující okolnosti všeobecně označené třeba uvést jen v rozhodovacích důvodech (§ 270, čís. 5. věta druhá tr. ř.). Ustanovení § 260, písm. b) tr. zák. neukládá soudu, aby, použije-li ho, sešel pod nejnižší hranici zákonné trestní sazby, nýbrž ponechává to jeho volné úvaze; není proto zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř. (vykročení z trestní moci), nesešel-li soud pod nejnižší zákonnou sazbu, ač použil § 260, písm. b) tr. zák. (Rozh. ze dne 23. ledna 1939, Zm I 911/38.)

Otázku, jak dalece musí býti zjištěny skutečnosti sloužící za podklad výroku podle § 261 tr. ř., je posuzovati jen s hlediska požadavků kladebných a obžalovací spis; není třeba plného soudcovského přesvědčení o nich. (Rozh. ze dne 12. ledna 1939, Zm I 920/38.)

Soud, jemuž byla věc přikázána podle § 293 tr. ř. k novému přelíčení, není vázán skutkovými zjištěními soudu, který původně ve věci rozhodl, a může průvodní materiál — třeba nezměněný — hodnotiti jinak než onen soud. — Právním názorem zrušovacího soudu je vázán, jen pokud se skutkový základ nezměnil tou měrou, že by tím věc nabyla nové tvářnosti, kterou by se změnilo i její právní posouzení. (Rozh. ze dne 21. února 1939, Zm II. 37/39.)

Z judikatury nejvyššího správního soudu.

A. Věci administrativní.

I. Věci ústavní a všeobecné.

Strana připadla na obtíž veřejnému zaopatření chudinskému ve smyslu § 2 posl. odst. zákona č. 222/1896 ř. z. o právu domovském teprve tím, že jí chudinské zaopatření skutečně bylo poskytnuto, nikoli již tím, že vznesla na ně odůvodněný nárok. — Není překážkou nároku na přijetí do domovského svazku podle § 2 odst. 5 zákona č. 222/1896 ř. z., požívá-li uchazeč o ně podpory v nezaměstnanosti. (25. listopadu 1938 č. 5302/35-5.)

II. Samospráva a samosprávné finance.

Vyžadují-li veřejné zájmy, aby kmenové jmění obecní bylo odňato účelu, jemuž bylo věnováno, aneb aby se ho obec zčásti nebo zcela zbavila, a to buď zcela neúplně nebo za cenu nižší než dosažitelnou, není takové dispositi v cestě ustanovení § 21 obec. fin. nov. č. 329/1921 Sb. (13. září 1938 č. 6509/35-5.)

Podle § 4 č. 6 pravidel o obecní dávce z přírůstku hodnoty nemovitosti jest osvobozena od dávky jen taková dobrovolná směna pozemkových ploch, jejíž účelem je figurální změna staveníšť za účelem jich vhodnějšího stavebního využití. (4. října 1938 č. 5901/35-5.)

Ustanovení § 5 pravidel o vybírání obecní dávky z nájemného (nájemní hodnoty), všeobecného vodného a poplatku za používání obecních stok v hlav. městě Praze ve znění platném z r. 1932, podle něhož je základem pro jich vyměření nájemné (nájemní hodnota) jednotlivých nájemních objektů, jež je základem činžovní daně, je ve shodě se zákonem. Určení nájemného, provedené berní správou, je závazné pro vyměření oněch dávek. (13. září 1938 č. 1944/35-8.)

Správní úřad, rozhoduje o nároku na vrácení obecní dávky indebitae placené, jest oprávněn a povinen rozhodnouti nejen o zásadní povinnosti obce dávku vrátiti, nýbrž i o tom, jakou částkou a v jaké lhůtě ji obec má vrátiti. (17. září 1938 č. 4939/35-6.)

III. Živnosti, známky a pracovní právo.

Také vzejde-li pochybnost o rozsahu živnostenského oprávnění v trestním řízení správním, sluší postupovati podle § 36 odst. 2 živn. řádu, není-li arci rozsah živnostenského oprávnění vymezen přímo v zákoně. (31. října 1938, č. 4574/35-4.)

Ohlašování „odprodeje“ určité části skladu „za neuvěřitelně nízké ceny“ nezakládá za všech okolností skutkovou podstatu přestupku zákona číslo 26/1895 ř. z. (23. listopadu 1938 č. 6723/35-3.)

Při řešení otázky, zda jde o další propůjčení hostinské koncese „v téže místnosti“, je třeba zjistiti, zda místnost, v níž bylo — v mezích koncese — vykonáváno některé z oprávnění vypočtených v § 16 písm. a)–g) živn. řádu, je totožná s místností, ve které bude koncesionář oprávněn vykonávati některé oprávnění podle koncese, o kterou se uchází; místnosti jen pomocná, ve které se některé koncesní oprávnění nevykonává, nepadá pro tuto otázku na váhu. (13. září 1938 č. 6243/35-7.)

Koncesi k periodické dopravě osob autobusem, podle které „podnikatel zruší provozování autotratí bez nároku na odškodnění, prokáže-li správa státních drah citelný úbytek příjmů dnešních nebo v budoucnosti snad vybudovaných železničních tratí jako důsledek provozu autotratí“, může

úřad na základě této podmínky prohlásiti za zaniklou jen tehdy, bude-li procesně bezvadným způsobem podán správou stát. drah jako procesní stranou důkaz o tom, že důsledkem zmíněné autodopravy nastal citelný úbytek příjmů státních tratí železničních. (26. září 1938 č. 3008/35-7.)

Ve známkovém sporu mají strany zásadně nárok na přiznání útrat řízení a správního zastoupení; min. obchodu je ponecháno, aby volně uvážil jejich výši, po případě podíl, jaký mají strany nésti. — Předpokladem pro přisouzení těchto útrat jest, že strana uplatní nárok na ně. (24. října 1938 č. 1486/36-8.)

Trestní sankce § 34 odst. 2 zákona č. 29/1920 Sb. o úpravě pracovních a mzdových poměrů domácké práce se nevztahuje na vzájemná plnění stran, která nejsou uvedena v tarifní smlouvě. (11. října 1938 č. 6521/35-3.)

IV. Veřejné pojišťování a sociální péče.

Pro zařazení pojištěnce, který není zaměstnán u svého zaměstnavatele po celý rok, do některé z 11 tříd služného, uvedených v § 4 odst. 1 zákona č. 26/1929 Sb., se vypočte celková výše jeho roč. požitků tak, že pevné měsíční požitky se násobí 12, týdenní 52 a denní 365, resp. 300. (11. listopadu 1938 č. 3427/36-5.)

V případech, ve kterých proti námezdnímu zaměstnání se neklade pracovní činnost jiná, nemá délka pracovní doby významu pro rozhodnutí otázky, jde-li o vedlejší zaměstnání (§ 2 odst. 1. zákona o soc. poj.). (12. září 1938 č. 6591/35-5.)

V. Právo stavební, honební, vodní, horní, elektrárenské a zemědělské.

Jestliže strana přednesla při komisi jednající o povolení stavby podle stav. řádu pro město Brno (zákon č. 63/1894 z. z. mor.) určitou námitku právní povahy a výslovně neprohlásila, že od této námitky upouští, nemůže úřad prohlásiti, že tato strana uznala výsledek místního šetření za správný proto, že nezaujala stanovisko ke konečnému návrhu komise, podle něhož je zmíněná námitka neodůvodněná. (21. září 1938 č. 6687/35-7.)

Odpověď úřadu na otázku, zda určitému estetickému požadavku sledovanému přehledným regulačním a zastavovacím plánem může býti vyhověno jen stavbou budov uvedených v § 115 praž. stav. řádu, zkoumá nss podle § 6 zákona o nss č. 164/1938 Sb.; úřad musí ve svém výroku odůvodniti, proč podle jeho názoru nelze dosáhnouti onoho estetického účinku stejně dokonale budovami jiného druhu. (30. září 1938 č. 6259/35-6.)

Pro otázku existence závazku zříditi chodník, vysloveného jasně ve stavebním povolení, je bez významu právní povaha stavby, k níž toto stavební povolení bylo dáno, a ostatní obsah tohoto povolení. (19. října 1938 č. 5296/35-3.)

V řízení o užívacím povolení podle § 124 čes. stav. řádu soused není stranou, je však kdykoli oprávněn uplatniti k ochraně svého sousedského práva v konsensním řízení uznaného, že stavba neodpovídá modalitám stavebního konsensu. (2. prosince 1938 č. 2442/35-5.)

Jestliže honební výbor, pronajímaje společenstevní honitbu za určitou částku, nevytkl zvláště, že pronajímá honitbu bez enklát, sluší míti zato, že pronajal za onu částku výkon práva myslivosti na všech pozemcích, jež ve svém celku tvoří podle §§ 4, 5 a 21 čes. hon. zákona v tomto smyslu obvod společenstevní honitby, tedy i na příkazaných enklávách. (4. listopadu 1938 č. 1795/36-5.)

Účastník vodoprávního řízení, jemuž z uskutečnění projektu podnikavého ve veřejném zájmu hrozí vyvlastnění jeho majetku, nemůže se brá-

niti námitkou, že zamýšleného účelu lze dosáhnouti též jiným projektem, byť i byl tento projekt pro vyvlastněnce příznivější. — Vyvlastnění podle § 48 mor. vod. zákona není podmíněno absolutní potřebou veřejného zájmu, nýbrž jen relativní nutností, kterou lze posuzovati podle daných konkrétních potřeb. (26. října 1938 č. 3125/35-8.)

Bylo-li propůjčeno užívání vody pro určitý hospodářský účel a byli-li stanoven způsob tohoto užívání, není přípustné dodatečně měniti stanovenou míru a způsob propůjčeného užívání, zejména je omezovati, i když by propůjčené užívání vody i po tomto omezení vyhovovalo hospodářskému účelu, pro nějž bylo propůjčeno. (12. října 1938 č. 1601/35-4.)

Nárok na prodloužení obecného kutacího povolení neplatí z té pouhé okolnosti, že uchazeč o ně ohlásil ve svém kutacím území výhradné kutby.

Ustanovení §§ 182 a 184 obec. hor. zákona, jež dopouštějí, aby úřad poskytl majitelům dolových a denních měr přiměřenou lhůtu, nemohou-li udržovati svá díla v předepsaném stálém provozu, nelze použítí analogicky na kutře, a to ani obecné ani výhradné. (29. listopadu 1938 číslo 12.750/36.)

Zákon č. 438/1919 Sb. nedává v řízení o prohlášení elektrického podniku za všeužitečný sousedním soukromým podnikům elektrickým postavení procesní strany; nemají proto tyto podniky nárok na to, aby v území, které dosud zásobovaly elektrickou energií, byl všeužitečný podnik nějak obmezován ve výrobě a rozvádění elektrické energie. (19. října 1938 číslo 3455/35-5.)

Zcelovací úřady nejsou oprávněny uložití zaplacení zcelovacích výloh ve příčině pozemků, jež — dříve než se staly předmětem přidělového řízení — byly předmětem zcelovacího řízení, těm, kdo nabyli těchto pozemků jako přidělci podle zákonů o pozemkové reformě. (12. října 1938 čís. 3724/35-4.)

Jestliže stát. poz. úřad, prováděje pozemkovou reformu, jedná s vlastníkem zabraného majetku o směně zabraného majetku za jiné pozemky, jednání o dohodu však nevede k cíli, může min. zemědělství jako nástupce stát. poz. úřadu provést pozemkovou reformu na oněch nemovitostech podle zákonů o pozemkové reformě. (11. listopadu 1938 č. 2571/36-5.)

VI. Právo církevní.

Zápis legitimace nemanželského dítěte per subsequens matrimonium v matrice narozených podle zák. čl. XXXIII-1894 ve znění novely XXXVI-1904 a instrukce pro vedení matriky R. T. 80.000/1896 je vyloučen, zemřelo-li dítě dříve, než jeho rodiče dodatečně uzavřeli manželství. (28. listopadu 1938 č. 4918/36-3.)

Podle nařízení min. kultu a vyučování č. 6658/1892 (R. T. č. 45/1892) má strana nárok na dodatečný zápis sňatku do sňatkové matriky jen, když v době uzavření sňatku byly vedeny židovské matriky pro místo matričního případu, o který jde. (25. listopadu 1938 č. 3559/36-4.)

VII. Právo policejní.

V trestním řízení policejním jest sice věcí úřadu, aby obviněnému dokázal, že se dopustil přestupku za vinu mu kladeného; přesto však je zase věcí obviněného, aby proti obvinění, založenému na určitých skutečnostech, uvedl všechny okolnosti, svědčící v jeho prospěch. (23. listopadu 1938 č. 5347/35-4.)

Ani v trestním nálezu okr. úřadu, ani v rozhodnutí zem. úřadu, kterým byl tento nálezn potvrzen, nemusí býti uvedeno, kdo učinil na pachatele

přestupku trestní oznámení. (11. října 1938 č. 3869/35-4.)

Ujednání zavazující proti předpisu § 64 odst. 1 pens. zákona č. 26/1929 Sb. pojištěnce zapraviti celé pojistné, tvoří skutkovou podstatu přestupku § 170 odst. 1 lit. e) téhož zákona. (18. října 1938 č. 1780/36-4.)

VIII. Řízení správní.

Pouhý spisový záznam na úředním spise, který není podepsán stranou, jest interním aktem, z něhož strana nemůže dovozovati nějaké své právo. (29. listopadu 1938 č. 12.750/36.)

Zemský úřad, rozhoduje o odvolání zaměstnavatele proti výměru nositele pensijního pojištění podle zákona č. 26/1929 Sb., není oprávněn přihlížeti k tomu, že zaměstnavatel popřel pojistnou povinnost zaměstnavcovu ve výpovědi, učiněné až po uplynutí odvolací lhůty stanovené v § 133 uvedeného zákona, jestliže takový jeho projev nebyl obsažen v odvolání podaném v této lhůtě. (11. listopadu 1938 č. 2427/36-5.)

Jestliže vada řízení, která byla zjištěna nálezem nss, záleží v rozporu mezi výpověďmi svědků o skutkovém základu sporu, jehož odstranění není myslitelné bez slyšení nových svědků, jest úřad oprávněn vrátiti věc úřadu I. stolice. (9. listopadu 1938 č. 2427/35-14.)

Ten, kdo není procesní stranou v řízení o zrušení veřejné cesty podle stavebního práva, nemůže důvodně tvrditi, že bylo porušeno jeho právo tím, že o zrušení oné cesty nebylo rozhodováno v pořadu stavebních stolic, nýbrž silničními úřady. (8. listopadu 1938 č. 6066/35-5.)

Skutečnost, že známý účastník nebyl osobně obeslán ke komisionálnímu jednání podle § 82 mor. vod. zákona, je podstatnou vadou řízení jen tehdy, když mu tím byla řádná obrana jeho práv vskutku znemožněna. (26. října 1938 č. 3125/35-8.)

Řízení o schválení elektrických děl podle zákona č. 438/1919 Sb. jest ovládáno koncentrační zásadou. (19. října 1938 č. 3455/35-5.)

Právo nahlédnouti do spisu ve smyslu § 23 odst. 1. správn. řádu č. 8/1928 Sb. je samostatným právem, o němž se rozhoduje ve zvláštním správním procesu výměrem ve smyslu § 72 nař. č. 8/1928 Sb. — Právo nahlédnouti do spisu ve smyslu § 23 odst. 1. správn. řádu č. 8/1928 Sb. náleží jen tomu, kdo byl stranou ve správním řízení, jeho se spis týká; toto právo náleží mu však i k hájení jeho právních zájmů mimo toto správní řízení. — Úřadem, který rozhoduje o právu strany nahlédnouti do spisu ve smyslu § 23 odst. 1. správn. řádu č. 8/1928 Sb. je nejen úřad, který určité rozhodnutí vydal, nýbrž též jiný úřad, o jehož spis jde, pokud je spis u něho. (11. října 1938 č. 6195/35-7.)

Ustanovení § 75 odst. 2 vlád. nař. č. 8/1929 Sb. z. a n. platí podle § 2 horního zákona také pro odvolání proti rozhodnutím úřadů báňských (§ 231 hor. zákona). (Nález z 27. září 1938 č. 316/36-6.)

IX. Veřejní zaměstnanci.

Státní úředník zařazený na služebním místě určité platové stupnice není legitimován stěžovati si na určení služebního pořadí úředníka zařazeného do jiné platové stupnice. — Při zjišťování služebního pořadí pragmatikálních úředníků není úřad povinen zkoumati, zda u nich byly splněny veškeré zákonné předpoklady pro jejich jmenování. (24. listopadu 1938 číslo 1968/35-9.)

Usnesení vlády z 22. ledna, 19. července a 9. prosince 1919, kterými bylo upraveno poskytování diet z důvodu vedené dvojí domácnosti, mají na

mysli jen takový byt, který i svou cenou je přiměřený služebním příjmům zaměstnancovým. (4. listopadu 1938 č. 1519/35-4.)

Pod pojmem „odpočivný (zaopatřovací) plat“ ve smyslu předpisu § 9 odst. 1 vlád. nař. č. 252/1933 Sb. je rozuměti také jednotný drahotní přídavek ve smyslu č. 394/1922 Sb. (10. října 1938 č. 3802/35-4.)

Výjimečným povolením sídla mimo zdravotní obvod, pro nějž státní obvodní lékař byl ustanoven (§ 1 čl. I zákona č. 236/1922 Sb.), není úřadu zabráněno, aby později stanovil nové sídlo obvodního lékaře v příslušném zdravotním obvodu. (18. listopadu 1938 č. 7068/35-6.)

Proti opatření týkajícímu se služebních příjmů učitele, jež vydal ústřed. úřad v I. stolici na žádost učitelovu, nelze podati odvolání podle § 30 odst. 2 učit. zákona č. 104/1926 Sb. (11. listopadu 1938 č. 51/36-5.)

X. Mimořádná opatření hospodářská.

Ustanovení § 1 odst. 1. vlád. nař. č. 27/1934 Sb., že politické úřady a na jejich vyzvání obce jsou povinny bděti nad tím, aby předměty a úkony potřeby nebyly bezdůvodně zdražovány, jakož i ustanovení § 2 odst. 2, podle něhož o tom, jde-li o bezdůvodné zvyšování cen, rozhoduje úřad podle volného uvážení všech okolností v rámci směrnic, vydaných příslušným zem. úřadem, jsou kryta zákonem. (23. listopadu 1938, č. 5347/35-4.)

Pro posouzení otázky, zda zjištěné zvýšení cen předmětů potřeby je podle vlád. nař. č. 27/1934 Sb. bezdůvodné, přicházejí v úvahu pouze individuální poměry požadovatele; je proto zejména nerozhodné, že se snad v jiných podnicích nebo na burse prodávají tytéž předměty za ceny vyšší. (11. října 1938 č. 903/35-4.)

B. Věci finanční.

I. Daně přímé.

Poplatník daně důchodové, vybírané srážkou (§§ 30 a 36 z. o př. d.), pokud mu nebyla tato daň předepsána k přímému placení (§§ 33 a 37 uv. zák.), nepodléhá zásadně (§ 271) úrokům z prodlení a nepřísluší mu tedy podle § 293 odst. 1. zák. č. 76/1927 Sb. nahrazovací úroky z částek, vybraných srážkou a vrácených k odvolání hotově. — Důchodovou daň ze služebních požitků, kterou plátce požitků srazil při jejich výplatě podle § 32 odst. 1 nebo § 37 odst. 1 zák. o př. d., ale neodvedl státní pokladně, nelze požadovati na příjemci služebních požitků. (21. října 1938 č. 6423/35-2.)

Nahrazovací úroky z platby neprávem učiněné za určitý berní rok podle § 293 odst. 1. zák. o př. d. nepřísluší poplatníkovi, byl-li v den, kdy byl o zrušení předpisu za rok ten zpraven, dlužen na dani, předepsané mu za následující berní rok, i když posléz uvedený předpis byl později také zrušen. (21. října 1938 č. 3920/35-2.)

Výdaj, vynaložený na koupi cizího patentu za účelem jeho využití při provozu podniku, jest investičním výdajem, neodčitatelným podle § 17 č. 1 a § 55 odst. 1 zák. o př. d., při čemž je nerozhodno, že patent byl získán již za provozu podniku a že se týká jen zlepšení výrobních metod. — Vadou řízení jen, nezabýval-li se úřad v otázce odpočitatelnosti odpisu ztrát na patentech podle § 15 č. 1 písm. b) zák. o př. d. údajem strany, že koupené patenty se znehodnotily též z důvodů, které tkví přímo v provozu podniku. (19. října 1938 č. 2632/35/3.)

Ze základu zvláštní daně výdělkové jsou vylučitelný výtěžky budov, podléhajících dani domovní, jež byly zahrnuty v rozvahových přebytcích, tou částkou, která byla pro rozhodný rok pojata pravoplatně do základu

daně domovní; částku tu nelze tudíž krátiti o odpisy na budovách, obsazených v účetní závěrce podniku. (21. prosince 1938 č. 6282/37/3.)

Pouhý pronájem hostinské koncese a hostinských místností bez jakéhokoliv hostinského zařízení není pronájemem hostinského podniku ve smyslu § 76 odst. 2 zák. o př. d. (30. září 1938 č. 1218/36/4.)

Průkaz podle předpisu § 78 lit. f) věty 3 zák. o př. d. o tom, že reserva pro zvláštní daň výdělkovou byla upotřebena k zaplacení této daně ve lhůtě tam zmíněné, lze podati jedině účetním provedením příslušné platby na účtu této rezervy v uvedené lhůtě. (28. října 1938 č. 1784/36/4.)

S hlediska § 172 odst. 1. zák. o př. d. jsou přímo po zákonu domovní dará stížení jen požitky z budovy, plynoucí vlastníku (trvalému, resp. doživotnímu poživateli) budovy, nikoli však požitky, které bere nájemník budovy nebo jednotlivého bytu v budově z místností, daných jím do podnájmu. — Skutečnost, že poplatník dal do podnájmu ze svého bytu prázdné místnosti, t. j. bez zařízení, jež si podnájemník pak sám teprve opatřil, nemění nic na povinnosti podnájemného k dani rentové. (6. října 1938 č. 435/36/3.)

Odčitatelnou srážkou k dani rentové podle § 178 odst. 2. č. 1. zák. o př. d. je břímě, vážnoucí na určitém důchodu, podrobeném dani rentové, pokud břímě to, zakládající se na soukromoprávním titulu, jest s požitkem přímo spojeno — stíhající příjemce požitku z titulu pobírání tohoto požitku — a požitek ten zmenšuje v důsledku právního závazku, upínajícího se na vznik a existenci tohoto příjmového pramene. — Jestliže bylo tržovou smlouvou o prodeji velkostatku zřízeno pro existující již pensijní nároky bývalých zaměstnanců nadzástavní právo na pohledávce prodávatelově z nedoplatku tržové ceny a na úrocích z této pohledávky a po jejím splacení se pouze změnila forma a zajištění těchto pensijních nároků, není mezi požitkem poplatníkovým z pohledávky z nedoplatku tržové ceny a mezi jeho závazkem plnění pense býv. zaměstnanců prodaných velkostatků přímé souvislosti, jakou předpokládá ustanovení § 178 odst. 2 č. 1 zák. o př. d. (16. prosince 1938 č. 1643/36/4.)

II. Daně nepřímé.

Dodávky starého železa podléhají paušálu daně z obratu podle vyhlášky min. fin. č. 167/1929 Sb. bez rozdílu, zda z taveného železa se vyrábí nějaký železný výrobek nebo zda tohoto železa bylo použito jako materiálu k náležitému tavení jiné suroviny. (26. září 1938 č. 2472/36/4.)

Byly-li určité předměty (zásoba zboží) vneseny společníky do nově zřízené veřejné obchodní společnosti, stávají se společníci spoluvlastníky majetkových vkladů ostatními společníky vnesených, a to takovým dílem, který odpovídá jejich účasti na veřejné obchodní společnosti, tedy majetkové hodnotě jejich vkladů, a jde tu o úplatné dodávky s hlediska § 1 zák. č. 268/1923 ve znění zák. č. 56/1932. (22. prosince 1938 č. 2179/36/6.)

Povinnost platiti úroky z prodlení u daně z obratu podle § 20 odst. 4 zák. č. 268/1923 (č. 188/1930 a č. 56/1932 Sb.) počíná u podnikatelů — povinných podle odst. 2 téhož paragrafu platiti daň z obratu ve čtvrtletních splátkách — prvním dnem po uplynutí příslušného čtvrtletí. (26. září 1938 č. 305/36/3.)

III. Poplatky a dávky.

Při žalobě určovací, jejíž předmětem je zjištění, že peněžitá pohledávka určité výše není po právu, jest pro určení hodnoty sporu, rozhodné pro

vyměření rozsudečného, směrodatna výše této pohledávky. (17. listopadu 1938 č. 4993/36/7.)

Zápis poznámky zadlužení podle čl. VII. zák. č. 120/1931 Sb. podléhá poplatku, bylo-li soudní usnesení zápis povolující vydáno za účinnosti tohoto zákona. (7. října 1938 č. 1502/36/5.)

Veškerá podání, předložená soukromými osobami činitelům, vyjmenovaným v saz. pol. 49/43 a) popl. zák. — tedy také správním úřadům — pokud nejsou podle saz. pol. 50/44 od poplatku osvobozena, podléhají pevnému kolkovému poplatku. — Saz. pol. 50/44 popl. zák. nemá ustanovení, podle něhož by přípisy, zasláné zemskému finančnímu ředitelství byly v některých případech, kdy se na tento úřad obrací vymáhající věřitel jako na svého podlužníka, vyňaty ze všeobecné povinnosti kolkem z podání podle saz. pol. 49/43 lit. a). (7. listopadu 1938 č. 5256/36/4.)

Vzdání se práva podléhá ve smyslu saz. pol. 19/101 I A m) popl. zák. poplatku podle III. stupnice tehdy, může-li podle své povahy býti považováno za smlouvu trhovou nebo směnnou. — Vzdání se práva vařiti pivo, při kterém se toto právo jiné osobě nepřenechává — na ni se nepřenáší, nemůže býti považováno ve smyslu saz. pol. 19/101 I A m) popl. zák. ani za kup, ani za směnu. (21. září 1938 č. 4136/35/5.)

Ustanovení § 2 nař. č. 437/1921 Sb., vydaného k provedení zákona číslo 295/1921 Sb. o poplatku ze služebních smluv, pokud ukládá zaměstnavatelům předkládání výkazů („návěští“) o vyplacených služebních požitcích, je kryto zákonem (historické země). — Pokud nebyl zaměstnavatelem úřadu předložen výkaz o vyplacených služebních požitcích podle § 2 vl. nař. č. 437/1921, nebyla úřadu s hlediska § 2 promlčecího zák. č. 31/1878 dána možnost vyměřiti zkrácený paušální poplatek ze služebních smluv. (14. října 1938 č. 5413/36/3.)

Swědeckým zápisem ve smyslu § 19 zák. č. 54/1925 rozumí se písemnost, stvrzující skutečnost uzavření smlouvy nebo jejího provedení, která je opatřena pouze podpisem jednoho nebo více svědků, nikoli též podpisem stran. (23. září 1938 č. 6294/35/5.)

Nárok státu na poplatek z t. zv. pamětního protokolu podle § 19 zák. 54/1925 a ohlašovací povinnost stran vzniká okamžikem, kdy se ho použije k úřední (soudní) potřebě, čímž je rozuměti všechny případy, kdy pamětní protokol byl úřadu neb soudu předložen za tím účelem, aby ho bylo některou z těchto vrchností užito při výkonu a v mezích jejich úředních jednání. (12. prosince 1938 č. 3706/36/3.)

Náhrady, které se zavázal ve smlouvě o prodeji domů kupec zaplatiti prodávateli za náklad na zbourání určitých objektů a na vyklizení nájemníků v nich, dále na přípravné práce stavební před prodejem podniknuté a jako odškodné za uvolnění místností, jsou jako vedlejší plnění součástí úplaty za domy, tvořící základ poplatku z převodu nemovitostí. (26. října 1938 č. 2665/36/5.)

Věcné ručení za poplatek z převodu nemovitosti proti dočasnému jejímu vlastníku podle § 72 popl. zák. nepodléhá samostatnému promlčení a může býti uplatněno kdykoli, pokud nezaniklo právo státu požadovati dotyčný poplatek od osob, k jeho placení podle příslušných ustanovení poplatkového práva bezprostředně povinných. — Mobilární exekucí, vedenou k vymáhání převodního poplatku nemovitostního proti osobě primárně zavázané, přetruhuje se promlčení práva uplatnití věcné ručení nemovitostí za tento nemovitostní poplatek proti pozdějšímu jejímu nabyvateli. — Věcné ručení nemovitostí za poplatek z jejich převodu není odvislé od toho, je-li poznamenáno ve veřejných knihách ani nezávisí na tom, zda majitel měl

při nabytí jich vědomost o tom, že na nich vážne poplatková pohledávka státu. (5. prosince 1938 č. 5445/36/4.)

Obec není legitimována ke stížnosti k n. s. soudu na rozhodnutí úřadu, pokud jím bylo odepřeno věcné osvobození od poplatku pro převod nemovitosti, jestliže rozhodnutím tím jí bylo přiznáno pro toto právní jednání osobní osvobození a poplatek vzhledem k tomu snižený na polovici je povinna platiti druhá osobně neosvobozená strana smluvní. — Domáhá-li se strana věcného osvobození od poplatku z převodu nemovitosti podle saz. pol. 20/102 lit. f) popl. zák. pro povinnost vlastníka pozemku postoupiti tento ve veřejném zájmu, jest její povinností, aby prokázala předpoklady tohoto osvobození, a nelze ukládati finančnímu úřadu, aby předpoklady ty sám vyšetřoval a zjišťoval, ani aby stranu k provedení důkazů vyzýval. (4. listopadu 1938 č. 3460/35/5.)

Z poplatku, vráceného poplatníku na základost, nepřisluší nárok na náhradní úroky podle § 14 zák. č. 116/1921 Sb., při čemž je nerozhodno, z jaké příčiny nebyl proti úřednímu výměru, jímž poplatek byl požadován, podán rekurs. (15. listopadu 1938 č. 5238/36/4.)

Záruční prohlášení třetí osoby za dlužné pojistné příspěvky vůči Úrazové pojišťovně není osvobozeno od kolků a poplatků podle § 56 úraz. zák. ve znění čl. XV zák. č. 207/1919 Sb. (2. listopadu 1938 č. 5517/36/4.)

Poplatek z rukojemské smlouvy podle saz. pol. 81/31 popl. zák. nelze předepsati dlužníku, za jehož závazek se rukojmí zaručuje. (4. listopadu 1938 č. 3308/36/5.)

Obsahuje-li listina o zřízení úvěru prohlášení třetí osoby, že zaplatí věřiteli, kdyby dlužník nedostal svým závazkům, je tímto prohlášením osvědčen poměr rukojemský (§ 1346 o. z. o.), nikoli poměr spoludlužnický (§ 1347 o. z. o.), třeba ona třetí osoba byla v listině jmenována jako „spoludlužník“. (22. listopadu 1938 č. 473/36/3.)

Podmínkou pro nezapočtení životní pojistky zůstavitelovy do základu dědické daně podle § 16 odst. 1. cis. nař. č. 278/1915 ve znění zák. č. 337/1921 jest průkaz o tom, že zůstavitel — pojistník — své nároky proti pojišťovateli (pojišťovně) přenesl na třetí osobu, takže tím zanikla pro budoucnost všechna jeho disposiční práva jako pojistníka co do pojistné sumy i vůči pojišťovně; nestačí pouhé jmenování určité osoby jako obmyšlené v pojišťovací smlouvě, ani pouhé předání pojistky do rukou této osoby. — Ustanovení pozn. 4 k sazbě vl. nař. č. 111/1922, že manželka zůstavitelova, prokáže-li nemajetnost, platí při nápadech, nepřevyšujících cenu 10.000 K polovinu daně dědické, odporuje zákonu (poznámce 5 k sazbě) zák. čís. 337/1921, podle něhož manželka zůstavitelova, prokáže-li nemajetnost, platí při nápadech, převyšujících 10.000 K, polovinu daně dědické. — Pro otázku nemajetnosti ve smyslu poznámky 5 k sazbě daně z obohacení zák. č. 337/1921 Sb. jsou rozhodny hmotné poměry manželky zůstavitelovy ke dni dědického nápadu. (13. října 1938 č. 3696/36/4.)

Ve příčině průkazního břemene strany nestanoví min. nař. č. 397/1915 odchylky pro případ, že straně bylo vyšší mocí znemožněno podati průkaz daňového dluhu, ježto v době projednání pozůstalosti nebyly daně ještě předepsány. — Pozůstalostní dluh, vzniklý u advokáta jako právního zástupce zůstavitelova, dlužno podle § 21 č. 3 min. nař. č. 397/1915 prokázati jedině ověřeným výpisem z jeho knih. (26. října 1938 č. 4666/35/5.)

Ustanovení § 21 odst. 5 cis. nař. 278/1915, pokud nařizuje použití obdoby ustanovení odst. 1 až 3 na právo na důchod neb na jinaké opakující se plnění, nečiní rozdílu mezi případy, kde právo na důchod neb na jinaké opakující se plnění má povahu reálného břemene, zatěžujícího pouze určitou napadlou věc, anebo kde této povahy nemá, ježto náleží třetí osobě

prostě k tíži napadlého jmění jakožto souhrnu práv a závazků. — Ustanovením posl. věty odst. 7 § 22 cí.s. nař. č. 278/1915, podle něhož při zániku práva na důchod, které nemá povahu reálného břemene, nedojde k plnění dědického poplatku ve smyslu 1. věty téhož odstavce, není dotčeno vyměření dědického poplatku podle § 21 odst. 1. cit. nař. z obnosu, o který byl vlastník zatíženého jmění zánikem práva na důchod obochacen, a tím ani ohlašovací povinnost podle § 41 téhož nařízení. (4. listopadu 1938 č. 4919/36/4.)

Pohřební výlohy, doložené jen jednoduchými doklady podle § 23 min. nař. č. 397/1915, má úřad právo uznati pouze částkou, kterou shledal přiměřenou; pro zkoumání přiměřenosti jsou rozhodny jen majetkové poměry zůstavitelovy. — Úsudek úřadu o přiměřenosti pohřebních výloh ve smyslu § 23 min. nař. č. 397/1915 může n. s. soud zkoumati jen s hlediska § 6 zák. o nss č. 164/1937. — Palmární účet advokáta není průkazem pozůstalostního dluhu podle § 21 min. nař. č. 397/1915 bez ohledu na to, že advokát nevede obchodní knihy, ani k tomu není povinen. — Úkolem n. s. soudu není zkoumati, zda nař. rozhodnutí bylo také náležitě provedeno. (7. října 1938 č. 2642/36/4.)

Průkazem pohledávky advokáta jako pozůstalostní srážky jest ověřený výpis z jeho řádně vedené palmární knihy, nikoli jen palmární účet. — Výpis z obchodních zápisů, které nejsou stránkovány, není průkazem obchodního dluhu jako pozůstalostní srážky podle § 21 č. 3 min. nař. číslo 397/1915, při čemž je nerozhodné, že věřitel není protokolovanou firmou. (12. prosince 1938 č. 4774/36/5.)

Dílčí úpisy a podobné cenné papíry cizozemské podle § 6 odst. 3 cí.s. nař. č. 278/1915 ř. z. ve znění zák. č. 337/1921 Sb. je podrobiti jako movité věci, jsoucí v tuzemsku, dani dědické, dani dědické, byly-li v době úmrtí cizince uloženy na území česko-slovenského státu. Při tom je nerozhodno, zda byly nároky z papírů těch plynoucí zajištěny na nemovitostech cizozemských. (15. prosince 1938 č. 5974/36/4.)

Proti platebnímu rozkazu, kterým byly vyměřeny dědické dávky jednotlivým fysickým osobám a který byl v jejich zastoupení doručen jejich právnímu zástupci, není legitimována podati rekurs pozůstalost. (17. listopadu 1938 č. 1214/36/5.)

Nárok dětí, plynoucí z alimentární povinnosti rodičů podle § 141 o. z. o., je odvislý od zjištění, že děti samy nemají prostředků k opatření výživy, oděvu, bytu a ostatních potřeb životních v poměru přiměřeném stavu a jmění rodičů a že si prostředků těch také samy nemohou opatřiti; otázku tu nelze řešiti abstraktně, t. j. zodpověděti ji záporně toliko úvahou, že ie se zřením na věk a schopnosti dítěte v tom kterém případě dána abstraktní možnost, aby si prostředky k výživě samo opatřilo. (19. září 1938 č. 2618/36/5.)

S hlediska alimentární povinnosti otce vůči synovi dlužno roční důchod syna z vlastního jmění ve výši 11.500 Kč považovati za postačující na krytí normálních potřeb vysokoškolského studenta. — Z ustanovení §§ 139. 140 a 141 o. z. o. nelze vyvoditi závazek rodičů, aby zabezpečili svým dětem hmotný blahobyt poskytnutím části svého jmění. — I kdvž poplatková sazba zák. č. 31/1920 s dodatkem jest ve sbírce zákonů a nařízení otřštěna až za podpisy ústavních činitelů jmenovaných v § 51 ústavní listiny, je součástí tohoto zákona. (21. září 1938 č. 5970/37/2.)

Dani darovací podléhá zásadně zřízení výbavy otcem synovi, třeba je k tomu otec povinen podle § 1231 o. z. o. (29. září 1938 č. 1846/36/4.)

Domáhá-li se strana toho, aby bezúplatné právní jednání nebylo podro-

beno dani darovací, je její věcí, aby prokázala skutečnosti, jimiž podle zákona lze nárok ten odůvodnit (§§ 30 a 31 čís. nař. 278/15 ř. z. znění zák. č. 337/1921 Sb.). — Plnění zákonné alimentární povinnosti rodičů vůči dětem — prostě podle § 30 čís. nař. č. 278/1915 ve znění zák. č. 337/1921 darovací dar — může se státi i tím, že rodiče poskytnou dětem k tomu cíli určitý kapitálový majetek přiměřenou měrou. (13. října 1938 č. 3809/36/3.)